

Брисел – НАТО никад не тражи нове чланице. Никад нисмо звали земље да нам се придруже, неопходно је прво да нам одређена земља укаже да жели да се учлани, истиче Џејмс Апатурај, портпарол Северноатлантске алијансе, разбијајући тезу присутну у српској јавности да чланство Србије у овом савезу није реално питање јер „нас нико није ни звао да се придружимо НАТО-у”. Штавише, неколико различитих дипломатских извора у седишту алијансе у Бриселу потврдило је за „Политику” да би евентуална жеља Србије да се придружи овој организацији била прихваћена са великим симпатијама.

Апатурај у разговору за наш лист објашњава да када одређена земља искаже жељу да се придружи алијанси, према члану 10 Вашингтонског уговора, чланице НАТО-а имају обавезу да то размотре.

„Нема сумње да уколико Србија буде заинтересована за чланство и формално нам укаже на то да ће њен захтев бити размотрен као било које друге земље”, каже Апатурај и понавља да НАТО неће никога питати или покушати да убеди неку земљу да му се придружи, али да политика „отворених врата” важи и за Србију.

На питање како НАТО гледа на одрживост војне неутралности Србије, Апатурај истиче да је искључиво на Србији да одреди своју стратешку оријентацију и да нема сумње да нико неће терати Србију ни у којем правцу, барем нико из НАТО-а.

„Ипак, верујемо да је Србија пресудна земља за безбедност на Балкану. Растуће партнерство Србије и њених суседа, као и Србије и НАТО-а је, према нашем мишљењу, одлучујуће за стабилност Балкана. Друго, сви савезници би желели да виде ситуацију у којој ће Србија наћи свој дом у интеграцијама, а то значи ЕУ и НАТО. Што се тиче неутралности, то је на Србији да одлучи, али морам да напоменем да ми имамо веома добре односе са Швајцарском, Аустријом, Шведском. Неутралност не значи изолованост”, каже Апатурај и додаје да неке земље могу да буду неутралне, као што су Ирска и Финска, а да ипак знатно доприносе безбедности и мисијама НАТО-а, као што је мисија у Авганистану.

На питање да оцене сарадњу Србије и НАТО-а, пре свега кроз програм Партнерства за мир, више високопозиционираних дипломатских извора у овој организацији истакло је да је „много датих обећања са српске стране, али и много пропуштених рокова”. Њима, како

кажу, није јасно зашто је неопходно безмало три године за именовање амбасадора и отварање мисије Србије при НАТО-у.

„Није увек лако протумачити шта се мисли у Београду”, каже један дипломатски извор добро упознат са ситуацијом на Балкану, додајући да у НАТО-у желе да виде пуну сарадњу Србије у Партнерству за мир, као и конструктивну сарадњу и јак политички дијалог о проблемима у региону.

Међутим, проблем Косова и Метохије је, како „Политика” сазнаје, био узрок да се садашње учешће Србије у Партнерству за мир оцењује као „тихо”. Од проглашења независности Косова, потом признавања од чланица НАТО-а, као и почетка НАТО-ове обуке Косовских снага безбедности, из Београда су драстично успорени сви кораци ка реализацији пројеката у оквиру Партнерства за мир, које иначе безмало у потпуности финансира НАТО. Осим тога, званични Београд забринула је и одлука алијансе да од јануара 2010. године почне са смањењем броја војника Кфора и то за почетак са 15.000 на 10.000 војника.

Портпарол НАТО-а каже да је генерални секретар Андерс Фог Расмусен свестан важности Кфора не само за косовске Албанце већ и за косовске Србе, али и за сигурност у региону. С друге стране, додаје он, гледиште свих чланица је да на Косову и Метохији примарни проблем није безбедност.

„Наравно, постоји опасност од нестабилности али за решавање тог проблема су способне цивилне полицијске снаге. Кфор није позван да интервенише од мартовског насиља што је било давно. Осим тога, за сваки степен смањења снага биће неопходна политичка одлука заснована на војној процени и наглашавам да ништа неће бити урађено уколико то не дозволе безбедносни услови”, каже Апатурај и додаје да нема потпуног повлачења Кфора, јер ће на крају процеса смањења трупа остати 2.200 војника за случај да је неопходна брза реакција.

Професор др Бранислав Милинковић би до краја године требало да буде званично проглашен за амбасадора Србије при НАТО-у, као и да тада буде отворена званична српска мисија (и цивилна и војна) при овој организацији.

Како „Политика” сазнаје из више дипломатских извора у алијанси, Милинковић је међу амбасадорима чланица и партнера НАТО-а веома поштован, како због свог великог знања у питањима безбедности тако и због изузетних дипломатских способности у заговарању српских интереса.

Он је, иначе, још од 2004. године у седишту алијансе у Бриселу прво као представник државне заједнице Србија и Црна Гора, а потом као специјални изасланик Србије.

Пре ових функција, Милинковић је био амбасадор СЦГ при ОЕБС-у, као и представник у УН и другим организацијама, а као професор међународног права и међународних односа специјализовао се за питања безбедности и функционисања међународних организација.

(Политика)